

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
26/1275-3

Dato
15. april 2026

Dokument 8:217 S (2025-2026) Representantforslag fra Julie E. Stuestøl, Margit Bye og Ingrid Liland om å tilrettelegge for innføring av åpenhetsregister i norske kommuner

Jeg viser til representantforslag 8:217 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Margit Bye og Ingrid Liland. Forslaget lyder:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til ny lovhjemmel i kommuneloven som gir kommunene adgang til å opprette et åpenhetsregister. Det forutsettes at personvernmessige konsekvenser ivaretas av forslaget.

7. januar 2026 svarte jeg på forslag nr. 2 i representantforslag 8:53 S (2025–2026) om å utrede og innføre et lobbyregister for Stortinget og regjeringen. Forslag nr. 2 lød som følger:

2. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge at privatpersoner kan unntas registrering.

I mitt svar til Stortinget viste jeg til at vi i Norge har ulike virkemidler som bidrar til åpenhet om hvem som forsøker å påvirke politiske beslutninger, for eksempel regler om dokumentinnsyn, journalføring og arkivering. Ordninger som elnnsyn bidrar også til dette.

Kommunene og fylkeskommunene er selvstendige organer med egen folkevalgt ledelse, og er ikke en del av statsforvaltningen. Kommunene driver likevel sin virksomhet innenfor rammene av enhetsstaten, og de fleste reglene som gjelder for statsforvaltningen gjelder

også for kommunene som utøvere av offentlig myndighet. Regelverk som er relevant for å sikre åpenhet og forebygge korrupsjon, som forvaltningsloven, offentlighetsloven, arbeidsmiljøloven, anskaffelsesregelverket mv., gjelder også for kommunene.

Kommuneloven har særskilte regler om kommunal og fylkeskommunal organisering, saksbehandling i folkevalgte organer og valg til folkevalgte organer. Loven har flere bestemmelser som er relevante for åpenhet samt forebygging og avdekking av korrupsjon, blant annet regler om møteoffentlighet, inhabilitet for folkevalgte og ansatte, kommunenes og fylkeskommunenes økonomiforvaltning, egenkontroll og statlig kontroll og tilsyn. For eksempel legger reglene om møteoffentlighet til rette for at innbyggere og presse kan følge møter i folkevalgte organer. Ved behandlingen av kommunenes økonomiplan og årsbudsjett skal innstillingen, med alle forslag til vedtak som foreligger, offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret behandler den. Ved utarbeidelse av kommunale forskrifter gjelder de generelle reglene i forvaltningsloven, som blant annet innebærer at berørte interesser skal få uttale seg til forslagene gjennom offentlig høring. Videre følger det egne krav til høring og medvirkning i særlovgivningen, for eksempel for kommuneplaner og reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Det finnes dermed flere mekanismer som skal sikre åpenhet rundt kommunal saksbehandling og at ulike forslag kan diskuteres offentlig.

Slik jeg også pekte på i mitt svar til representantforslag 8:53 S (2025–2026), oppfyller disse virkemidlene etter mitt syn mange av de samme formålene som en registerordning for alle folkevalgte og ledende ansatte i kommunene ville ivarett.

Før en eventuelt setter i gang med å utrede en hjemmel for behandling av personopplysninger uten samtykke som grunnlag for å innføre åpenhetsregistre i norske kommuner, bør det vurderes grundig hva slike registre vil kunne tilføre samt fordeler og ulemper med slike registre. I den forbindelse vil det være nyttig å avvente et eventuelt arbeid med en utredning av et lobbyregister for Stortinget og regjeringen, jf. Innst. 135 S (2025–2026) til Dokument 8:53 S (2025–2026).

Dersom det skal legges til rette for et åpenhetsregister, bør en rekke forhold vurderes nærmere, blant annet behovet for en hjemmel, hvem som skal være omfattet og hvor i lovgivningen en eventuell hjemmel bør ligge. Hensynet til personvern må ivaretas både i vurderinger av hvem som skal være omfattet av en eventuell hjemmel og hvilke opplysninger som skal registreres mv.

I forlengelsen av dette viser jeg til at utarbeidelse av ulike modeller for en registerordning for aktører som oppsøker politisk ledelse for å påvirke politiske beslutninger forutsetter definerte begreper og innebærer krevende avgrensninger. OECD peker på at kun rundt halvparten av OECD-landene har en definisjon av lobbyisme.

Med hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran